

Závery Rady z 27. novembra 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí

(2009/C 301/09)

RADA:

OPĀTOVNE POTVRDZUJE politický prístup k tejto otázke ustanovený v záveroch Rady o európskom prístupe k mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí z 21. – 22. mája 2008 ⁽¹⁾.

VÍTA odporúčanie Komisie z 20. augusta 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí pre konkurencieschopnejší audiovizuálny priemysel a priemysel obsahu a inkluzívnu znalostnú spoločnosť, a najmä:

- dôraz kladený na aktívne zapojenie sa priemyslu vrátane všetkých druhov médií do podpory iniciatív týkajúcich sa mediálnej gramotnosti,
- uznanie úlohy, ktorú môže vzdelávací systém zohrávať pri podpore mediálnej gramotnosti – schopnosť dostať sa k médiám a chápať ich, kriticky ich vyhodnocovať, ako aj vytvárať a sprostredkovať mediálny obsah – v kontexte stratégií celoživotného vzdelávania členských štátov,
- zámery Komisie nabádať k väčšiemu konsenzu vo vzťahu k mediálnej gramotnosti, podporovať analýzu a výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi a vytvárať nástroje, ktoré členským štátom a Komisii pomáhajú merať úroveň mediálnej gramotnosti v jednotlivých krajinách Európy.

ZDÔRAŽŇUJE TIETO DODATOČNÉ ÚVAHY

- Pri podpore mediálnej gramotnosti je dôležité uznať, že digitálna revolúcia prináša výrazné výhody a príležitosti – obohacuje život jednotlivcov, pokiaľ ide o schopnosť komunikovať, učiť sa a tvoriť, a mení organizáciu spoločnosti a hospodárstva. Zodpovedné a informované využívanie nových technológií a nových médií si od občanov vyžaduje, aby si boli vedomí rizík a dodržiavali príslušné právne ustanovenia, avšak politiky mediálnej gramotnosti by mali tieto otázky riešiť v kontexte všeobecne pozitívneho odkazu.
- Je skutočne pravdou, že mediálne odvetvie zohráva pri presadzovaní mediálnej gramotnosti rozhodujúcu úlohu, je však zároveň dôležité podčiarknuť nezávislosť médií a skutočnosť, že členské štáty majú k podpore tvorby osvedčených postupov a noriem v mediálnom odvetví rôzne prístupy, pričom samoregulácia a spoluregulácia sú dve z viacerých možných riešení. Dôležité je tiež zohľadniť a ďalej podporovať viaceré iniciatívy v oblasti mediálnej gramotnosti, ktoré už realizuje mediálny priemysel, ako aj kultúrne inštitúcie, mimovládne organizácie a dobrovoľnícky sektor.

— Pri podpore mediálnej gramotnosti by sa osobitná pozornosť mala venovať skutočnosti, že rôzne skupiny v spoločnosti môžu mať rôzne potreby a modely správania, ako aj rôzne možnosti prístupu k médiám. Napríklad deti a mladí ľudia často disponujú prirodzenou pripravenosťou využívať nové médiá a nové technológie, zatiaľ čo dospelí môžu mať väčšie nadobudnuté skúsenosti, ktoré im umožňujú využiť kritické myslenie vo vzťahu k mediálnemu obsahu. Stratégie na zvýšenie mediálnej gramotnosti musia všetky tieto rozdiely v plnej miere zohľadniť a podporiť komunikáciu medzi rôznymi skupinami a záujmami v spoločnosti. Členské štáty by súčasne mali naďalej zdôrazňovať a posilňovať stratégie zamerané na to, aby boli technológie široko dostupné a prístupné občanom.

— Systém vzdelávania vrátane informálneho učenia sa a formálneho a neformálneho vzdelávania môže zohrávať dôležitú úlohu v rozvoji a zvyšovaní mediálnej gramotnosti, ako aj tvorivosti a inovačného potenciálu všetkých ľudí v spoločnosti, a najmä detí a mladých ľudí, ktorí zase sami môžu plniť významnú úlohu prenášania týchto zručností v rámci svojich rodín. V kontexte politiky v oblasti vzdelávania pripomíname, že odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie obsahuje okrem iného odkazy na „digitálnu kompetenciu“ a „kultúrne povedomie a vyjadrovanie“ ako na dve kľúčové kompetencie. Členské štáty rozvíjajúce mediálnu gramotnosť v kontexte vzdelávania by tak mali konať s náležitým zreteľom na referenčný rámec odporúčania z roku 2006. Program celoživotného vzdelávania by okrem toho mohol byť jedným zo zdrojov podpory mediálnej gramotnosti.

— Mediálna gramotnosť je dynamický a vyvíjajúci sa koncept a jeho spoločné chápanie ovplyvňujú kultúrne, technologické, priemyselné a generačné rozdiely, je však tiež zjavné, že s rozvojom globálneho internetu ako kľúčovej súčasti komunikačnej infraštruktúry prichádzajú občania Európy a zvyšku sveta čoraz viac do kontaktu s mediálnym priestorom s podobnými črtami a čoraz viac v ňom žijú. To by malo umožniť a odôvodniť postupný vývoj kritérií pre hodnotenie úrovni mediálnej gramotnosti v členských štátoch, ako sa uvádza v článku 26 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách, a zároveň by sa malo zohľadniť, že takéto kritériá a hodnotenia musia odzrkadľovať rôzne podmienky v členských štátoch. Členské štáty a Komisia sa nabádajú, aby na tejto úlohe plne spolupracovali.

VYZÝVA KOMISIU A ČLENSKÉ ŠTÁTY, aby v rámci svojich príslušných právomocí pri vypracúvaní svojich politík mediálnej gramotnosti okrem záverov z 21. – 22. mája 2008 zohľadnili aj tieto závery.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 140, 6.6.2008, s. 8.